Vi□t b□i Biên t□p viên
Th□ b□y, 28 Tháng 3 2015 20:00 - L□n c□p nh□t cu□i Th□ b□y, 28 Tháng 3 2015 20:11

Bs CKII Nguy□n Th□ Tuy□t - Khoa Khám b□nh

Trong t□t c□ các nguyên nhân gây b□nh lý tim m□ch thì hút thu□c lá là m□t trong nh□ng nguyên nhân hàng đ□u làm tăng nguy c□ m□c và t□ vong do b□nh lý tim m□ch. Nicotine là m□t trong 4.000 lo□i hóa ch□t khác nhau có trong thu□c lá. Sau khi khói thu□c đ□□c hít vào ph□i, nhi□u thành ph□n trong s□ nh□ng hóa ch□t này đi qua thành ph□i, vào máu và tích lũy trong c□ th□. Ng□□i hút thu□c có nguy c□ cao m□c các b□nh nh□: x□ v□a đ□ng m□ch, tăng huy□t áp, b□nh m□ch vành, r□i lo□n nh□p tim, đ□t t□, nh□i máu c□ tim, phình đ□ng m□ch ch□, ung th□. Ngoài ra hút thu□c lá còn làm tăng nguy c□ m□c b□nh lý răng mi□ng, b□nh ph□i t□c ngh□n mãn tính, b□nh lý đ□□ng ru□t, gi□m kh□ năng tình d□c.....các nguy c□ này tăng lên t□ l□ thu□n v□i kh□i l□□ng thu□c hút và th□i gian hút thu□c. Không có b□ng ch□ng nào ch□ng minh r□ng hút thu□c lá đ□u l□c gi□m đ□□c y□u t□ nguy c□ m□c b□nh tim m□ch.

1. □nh h□□ng nh□p tim và huy□t áp□

Khi hít khói thu□c vào s□ gây ra m□t s□ tác đ□ng ngay l□p t□c lên tim và m□ch máu do tăng n□ng đ□ Cathecholamine trong máu (đây là ch□t n□i ti□t có vai trò kích thích h□ th□ng th□n kinh giao c□m c□a c□ th□) và tăng ch□t carbon monoxid (m□t ch□t có nhi□u trong thu□c lá). M□c khác, n□ng đ□ Nicotine tăng trong máu cũng gây co m□ch, tăng huy□t áp, tăng nh□p tim. Trong phút đ□u c□a quá trình hút thu□c nh□p tim b□t đ□u tăng lên, có th□ tăng t□i 30% trong 10 phút đ□u hút thu□c. Nh□p tim có th□ gi□m xu□ng t□ t□ n□u ti□p t□c hút thu□c, nh□ng không bao gi□ tr□ v□ bình th□□ng n□u ch□a ng□ng hút. M□t tác đ□ng quan tr□ng khác là gây tăng huy□t áp c□p tính. Trong m□t s□ nghiên c□u cho th□y r□ng huy□t áp tr□ v□ bình th□□ng gi□a các l□n hút thu□c nh□ng n□u hút nhi□u l□n trong ngày d□n đ□n tăng huy□t áp trung bình. Hút thu□c cũng làm tăng huy□t áp dao đ□ng. Trong khi tăng huy□t áp có th□ d□n đ□n các b□nh tim m□ch, tăng huy□t áp dao đ□ng th□m chí còn nguy hi□m đ□n tim h□n.

Hút thu□c còn làm gi□m tác d□ng đi□u tr□ tăng huy□t áp. M□t s□ nghiên c□u ch□ ra r□ng hút thu□c làm m□t tác d□ng c□a thu□c đi□u tr□ tăng huy□t áp. M□t c□ ch□ mà hút thu□c làm m□t tác d□ng c□a thu□c là do nó kích thích gan s□n xu□t ra enzym vào trong máu làm h□n ch□ tác d□ng c□a thu□c.

2. B□nh lý m□ch vành

Hút thu□c là nguy c□ ti□m tàng phát tri□n b□nh lý tim m□ch do: thu□c lá làm tăng k□t t□p ti□u c□u, tăng tình tr□ng t□c m□ch. Thu□c lá gây t□n h□i ch□c năng l□p n□i m□ch, làm gi□m ti□t NO là m□t ch□t gây giãn m□ch. Hút thu□c lá gây x□ v□a đ□ng m□ch vì: làm tăng cholesterol LDL-C (Cholesterol có h□i), gi□m HDL-C(Cholesterol có l□i), tăng các y□u t□ gây viêm b□ch c□u, CRP, fibrinogen, gây tăng stress oxy hóa, làm gi□m các ch□t ch□ng oxy hóa mà c□ th□ c□n thi□t đ□ b□o v□ thành m□ch.

M□t nghiên c□u trên đ□i t□□ng y tá cho th□y nh□ng ng□□i hút 4 đi□u thu□c m□i ngày tăng 2,5 nguy c□ m□c b□nh m□ch vành. Nhìn chung ng□□i hút thu□c có nguy c□ t□ 2 t□i 4 l□n m□c các b□nh v□ tim và > 70 % ch□t vì các căn b□nh này so v□i ng□□i không hút thu□c.

3. B□nh lý m□ch máu ngo□i biên

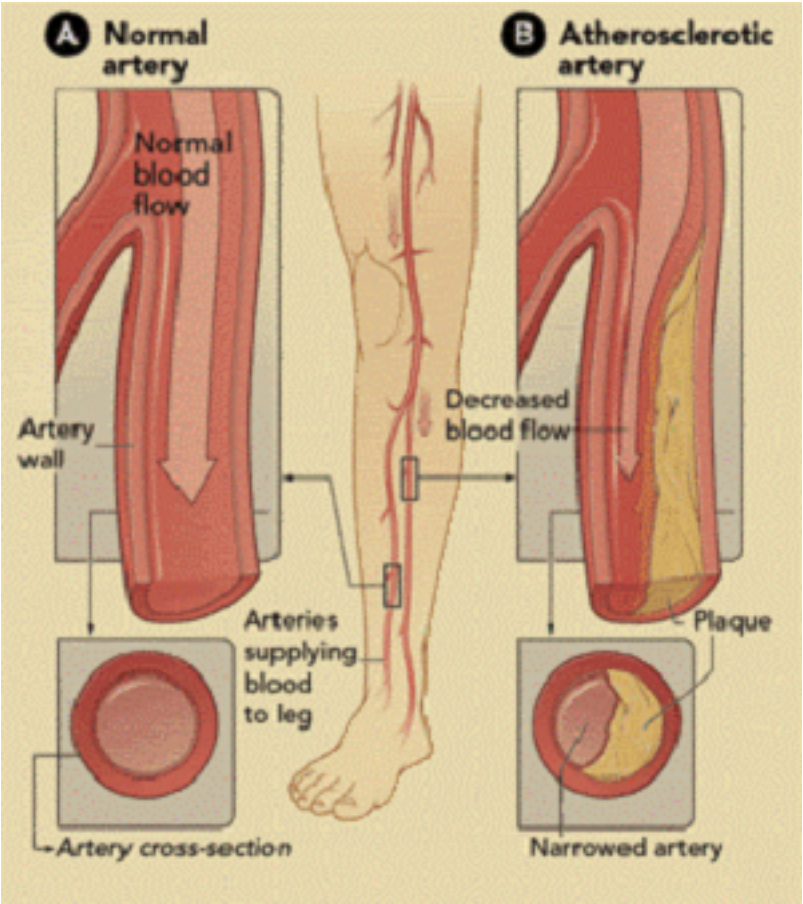

□ □nh h□□ng c□a thu□c lá lên m□ch máu ngo□i biên

H□n 80% ng□□i m□c b□nh lý m□ch máu ngo□i biên (BLMMNB) có □nh h□□ng đ□n chân là nh□ng ng□□i có hút thu□c ho□c hít khói thu□c lá. Hút thu□c lá gia tăng nguy c□ BLMMNB g□p 2,5 l□n so v□i m□t ng□□i ch□a bao gi□ hút thu□c lá. Hút thu□c gây ra các tri□u ch□ng c□a BLMMNB phát tri□n s□m h□n. M□c đ□ n□ng c□a BLMMNB cũng gia tăng theo s□ đi□u thu□c hút. Và làm tăng nguy c□ c□t chân do t□n th□□ng m□ch máu hay gi□m t□ l□ thành công trong vi□c đi□u tr□. Ti□n trình d□n đ□n BLMMNB kh□i phát r□t s□m. Trong khói thu□c lá có ch□a m□t l□□ng l□n các ch□t oxy hóa, có vai chính trong vi□c hình thành các m□ng x□ v□a bám vào thành đ□ng m□ch.

4.□ Phình đ□ng m□ch ch□

Nh□ng ng□□i hút thu□c có nguy c□ cao b□ x□ v□a đ□ng m□ch, nh□ng m□ng x□ v□a đó l□n lên làm cho thành đ□ng m□ch b□ y□u đi và t□o thành ch□ phình, ho□c túi phình □ thành m□ch. Nh□ng ch□ thành m□ch y□u này có th□ v□. □ nh□ng ng□□i hút thu□c thì t□ l□ b□ phình đ□ng m□ch ch□ nhi□u g□p 8 l□n và và t□ l□ ch□t do v□ phình m□ch cao h□n r□t nhi□u so v□i ng□□i không hút thu□c.

5. R□i lo□n nh□p tim và đ□t t□

Khói thu□c làm tăng ti□t catecholamine, các ho□t ch□t t□ nhiên trong c□ th□ nh□ adrenaline, có th□ gây r□i lo□n nh□p tim nguy hi□m đ□n tính m□ng nh□ ngo□i tâm thu th□t, rung th□t có th□ gây đ□t t□.

6. B□nh c□ tim

Nhi□u nghiên c□u đã phát hi□n nguy c□ m□c các b□nh c□ tim □ ng□□i hút thu□c l□n h□n ng□□i không hút thu□c. Khói thu□c lá làm phá h□y các đ□ng m□ch nh□, làm t□n thu□ng c□ tim, làm tăng tính nh□y c□m v□i nhi□m virus d□n đ□n b□nh viêm c□ tim.

□7. Đau th□t ng□c và nh□i máu c□ tim□

Nh□ng ng□□i hút thu□c hay b□ các c□n đau th□t ng□c và nh□i máu c□ tim nhi□u h□n □ nh□ng ng□□i không hút thu□c. □ nh□ng ng□□i hút thu□c thì tu□i b□t đ□u b□ nh□i máu c□ tim s□m h□n, nguy c□ tái phát c□n nh□i máu trong m□t năm g□p 2 l□n so v□i ng□□i không hút thu□c.

Khi so sánh v□i nh□ng ng□□i không bao gi□ hút thu□c thì nh□ng ng□□i hút thu□c có nguy c□ b□ co th□t m□ch vành cao g□p 20 l□n, th□i gian b□ c□n co th□t m□ch vành kéo dài h□n và □ nh□ng m□c g□ng s□c th□p h□n so v□i ng□□i không hút thu□c. Co th□t m□ch vành có th□ x□y ra sau khi ch□ hút m□t đi□u thu□c.

8. B□ thu□c lá có l□i cho s□c kh□e

- B□ hút thu□c c□t gi□m nguy c□ tim m□ch. Ch□ 1 năm sau khi cai thu□c, nguy c□ b□ m□t c□n đau tim gi□m m□nh.
- Trong vòng 2-5 năm sau khi b□ hút thu□c, nguy c□ đ□t qu□ có th□ r□i xu□ng gi□ng nh□ m□t ng□□i không hút thu□c.
- B□ hút thu□c lá, nguy c□ đ□i v□i ung th□ mi□ng, h□ng, th□c qu□n, bàng quang gi□m m□t n□a trong vòng 5 năm.
- M□□i năm sau khi b□ hút thu□c lá, nguy c□ ung th□ ph□i gi□m m□t n□a.

Tài li□u tham kh□o

1. U.S. Department of Health and Human Services. The Health Consequences of Smoking—50 Years of Progress: A Report of the Surgeon General . Atlanta: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health, 2014.

2. U.S. Department of Health and Human Services. How Tobacco Smoke Causes Disease: What It Means to You . Atlanta: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health, 2010.

3. Holbrook JH, Grundy SM, Hennekens CH, Kannell, WB, Strong JP. Cigarette smoking and cardiovascular diseases: a statement for health professionals by a task force appointed by the steering committee of the American Heart Association. Circulation. 1984;70:1114A-1117A.

4. Jonas MA, Oates JA, Ockene JK, Hennekens CH. Statement on smoking and cardiovascular disease for healthcare professionals: American Heart Association. Circulation. 1992;86:1664-1669.